

Реферат на тему: "Микола Гумільов"

Микола Гумільов

РЕФЕРАТ

на тему:

"Микола Гумільов"

Перша чверть двадцятого століття була наповнена великими історичними подіями, і, як завжди, переломні роки Росії породили багато письменників і поетів, критиків і філософів. Серед них у роки, про які мова йде, активно вели творче життя Лев Толстой, Іван Бунін, Купрін, Єсенін, Блок, Маяковський, Мандельштам, Андрій Білий і багато інших видних письменників, що брали участь у суспільній боротьбі і створювали добутки, що відбивали жаркі сутички протиборчих сил. Саме в таке неоднорідне літературне середовище і ввійшов Микола Гумільов. Він був щедро наділений від природи оригінальним талантом, згодом, на жаль, реалізованим не повною мірою. Він написав багато гарних і анітрошки не ворожих нам віршів і зробив багато чудових перекладів, і не можна писати історію російської поезії ХХ століття, не згадуючи про Гумільова, про його вірші, про його критичну роботу як автора книги про російську поезію, про його взаємини з Блоком, із Брюсовим, з іншими видатними поетами.

Поет виріс в родині корабельного лікаря. Батьки його переїхали в Царське Село. Хоча перший вірш поета був опублікований у газеті "Тіфліський листок" у місті Тіфлісі. Величезний внесок у творчість М. Гумільова вніс відомий у той час поет Інокентій Федорович Анненський.

Він був директором царскосільської гімназії, у якій Гумільов випустив свій перший збірник віршів "Шлях конквістадорів".

Про знайомство з Брюсовим. Якоюсь мірою Брюсов був правий: юнацькі вірші мали свій настрій.

М. Гумільов відразу заявив про особливий підхід до світу.

Конквістадор завойовував не землі, не країни, а нову любов, уплітаючи, у войовниче вбрання зірку долин, лілію блакитну, проникаючи в "таємниці чудових снів", добуваючи зірки з "заснулого небокраю".

Виникають "завжди живі, завжди могутні" "герої героїв": "блискаючи збруєю", вони піднімають "меч до великих воєн" в ім'я "божественної любові". Мужня інтонація наростає. Вольовий початок стає домінуючим. От воно — відмінність Гумільова від його старших сучасників: К. Бальмонта, А. Білого, А. Блоку (Брюсов вважав, що саме ним наслідував Гумільов). Назва "Шлях конквістадорів" відтіняло новизну обраної позиції. Ідеали затверджувалися в "битві" вогневій, навіть кривавій.

Гумільов прагнув наблизити можливу гармонію. На цьому шляху фантазія підказала образи богів, королів, царів і пророків — символи кари за слабкість людей, усеїдність.

Він, як гроза, він гордо губить

У палаючій заграві мрії
За те, що він безмірно любить
Божевільно-білі квіти.

Жагуча тяга до прийдешніх зірок поезії тісно зв'язала "Шлях конквістадорів" з поезією початку ХХ століття. У ній, однак, Гумільов проклав своє русло.

У 1907 році він їде в Париж для продовження освіти. Але, віддаючись творчим захопленням, майбутній поет так і не закінчив Сорбони. Він почав видавати літературний журнал "Сириус", співавтором якого була Ганна Горенко, знайома з ним ще по Царському Селу.

Гумільов прагнув стати знаменитим, але після публікації трьох тоненьких номерів "Сириуса" літературне підприємство його закінчилося.

Там же, у Парижі, виходить у світ в 1908 році друга книга "Романтичні квіти". "Любов, у самому загальному змісті слова, є зв'язок окремого, і у Верхана (бельгійський поет — символіст; писав на французькій) зовсім не має почуття цього зв'язку", — писав Гумільов у період створення "Романтичних квітів", де драма нероздільної або невірної любові теж трактується розширювально. Як знак роз'єднання, відчуження людей друг від друга. Тому гіркота обманутого ліричного героя здобуває особливу значимість. А вічна тема — нові грані.

Більшість віршів має спокійну інтонацію. У неповторному вигляді оживляє поет легендарні мотиви, діє фантастичні перетворення. Екзотика, звичайно географічна й історична, визначає феномен Гумільова.

Не задовольняючи читанням і уявлюваними мандрівками по екзотичних краях, Г. відправляється у свою першу подорож в Африку, про що пише в листі батьку, але батько вважав це порожнім заняттям і не тільки не надіслав грошей, у яких дуже бідував Миколо, але і не дав свого благословення, сказавши, що спершу закінчити університет, тільки потім...

Але умовляння батька не були прийняті в увагу, і поїздка вчинилася на зекономлені гроші, що надсилаються батьками. Він заздалегідь написав кілька листів і попросив друзів, щоб вони відсилали їхнім батькам через кожні 10 днів.

У 1908 році Гумільов повернувся з Африки в Париж, а потім і в Росію.

Відношення до починаючого поета в літературних колах було не особливо доброзичливим.

Лист Брюсову: "Я мав до Зінаїди Миколаївни Мережковської рекомендаційний лист від її знайомої письменниці Микулич і одного дня я відправився до неї. Увійшовши, я віддав лист і бувведений у вітальню. Там, крім Зінаїди Миколаївни, були ще філософи, Андрій Білий і Мережковський. Останній майже негайно сховався, інші присутні віднесли до мене дуже мило, і почали мене розпитувати про мої філолофсько-політичні переконання. Я знітився, тому, щоб розповісти мій світогляд струнко і складно, потрібна була б ціла промова, а це було неможливо... Я відповідав, як міг, відриваючись від своєї системи клаптики думок, неясні і недоговорені. Але, мабуть, бажання товариства було підвести мене під яку-небудь рамку. Спочатку мене рахували

містичним анархістом — виявилося неправильно. Учнем В'ячеслава Іванова — теж. Нарешті порівняли з якимсь французьким поетом Бетнуаром чи щось у цьому роді... на моє лихо в цю хвилину ввійшов хазяїн будинку Мережковський, і Зінаїда Миколаївна сказала йому: "Ти знаєш, Микола Степанович нагадує Бетнуара". Мережковський поклав руки в кишені, встав біля стіни і почав уривчасто й у ніс: "Ви, голубчик, не туди потрапили! Вам не тут місце. Знайомство з вами нічого не дасть ні вам, ні нам. Говорити про дрібниці совісно. А в серйозних питаннях ми все рівно не зійдемося. Єдине, що ми могли б зробити, це врятувати вас, тому що ви стоїте над прірвою. Але це..." Отут він зупинився. Я додав: "Справа не цікава?" І він відверто відповів: "Так", — і повернувся до мене спиною. Щоб згладити цю незручність, я посидів ще хвилини три, потім став прощатися. Ніхто мене не утримував, ніхто не запрошував. У передню, очевидно з жалості, мене проводив Андрій Білий".

Не одержавши визнання в кружку Мережковських, Гумільов зустрічається з І. Ф. Аненським, знайомиться із С. К. Маковським (сином художника), що заснував журнал "Аполлон", і стає помічником по справах видання. Він друкує в "Аполлоні" вірші і ряд статей про російську поезію.

Так з'явився критик, що займається спеціально поезією, що не часто зустрічалася в російській літературі.

Гумільов написав цілу серію статей про ведучих поетів початку ХХ століття: про В. Брюсова, Ф. Соголуба, К. Бальмонта, Андрія Білого, С.Городецького, І. Буніна, Вяч. Іванова, М. Цветаєву, О. Мандельштама й інших своїх сучасників.

25 квітня Гумільов жениться на Ганні Андріївні Горенко, з якою він познайомився ще в ліцеї. У тому ж 1910 році у Гумільова вийшов новий, третій, збірник віршів "Перли". Кожен виступ Гумільова зустрічався в періодичних виданнях критично. Вихід у світ "Жемчугов" теж не залишився без такої уваги. З м'якою іронією В'ячеслав Іванов помітив, що автор збірника "у такій мері змішує мрію і життя, що зроблена ним самотня подорож за парою леопардових шкір в Африку дещо відрізняється від задуманого — у Китай — з метром Рабле...". А. Брюсов узагалі відмовив Гумільову в зв'язках із сучасністю.

Гумільов знаходив однакову "нецнотливість відносини" до художньої творчості в двох тезах: "Мистецтво для життя" і "мистецтво для мистецтва". Але робив такий висновок: "Все-таки в першому більше поваги до мистецтва і розуміння його сутності.

Невеликий цикл "Капітани", про яке так багато висловлювалося невірних суджень, породжений тим же прагненням уперед, тим же преклонінням перед подвигом. З іменами мандрівників входить у "Капітани" поезія великих відкриттів.

У "Житті страху" Гумільов писав: "Під жестом у вірші і маю на увазі таке розміщення слів, підбор голосних і згодних звуків, прискорень і уповільнень ритму, що читаючий вірша мимоволі стає в позу героя". Такою майстерністю володів Гумільов.

Гумільов зробив свій внесок в етнографію Африки: зібрав фольклор, вивчив побут, вдачі ефіопів. А для себе як поета, за його словами, запасся матеріалом і глядацькими враженнями "на дві книги". Дійсно, багато віршів, особливо збірників "Намет", "Чуже

небо", знаходять свіжу тематику і стилістику.

Невтомний пошук визначив активну позицію Гумільова в літературному середовищі. Він незабаром стає видним співробітником журналу "Аполлон".

У своїх спогадах В. Неведомська говорить, що в характері Гумільова "була риса, що змушувала його шукати і створювати ризиковані положення...". Відзначає вона і його потяг до небезпеки чисто фізичної.

М.Гумільов шукає можливість якось організаційно об'єднати поетів, близьких йому по поглядах, по творчому напрямку. Так народився "Цех поетів".

Він пропонував: "Більшу рівновагу між суб'єктом і об'єктом" поезії, не ображати непізнавані "більш-менш вероятними здогадами", і — повідати "про життя, що чимало не сумнівається в самій собі...".

Акмеїстські принципи у творчості Гумільова, як він вважав, з найбільшою повнотою виразилися в новому його збірнику, що вийшов у 1912р., — "Чуже небо". Крім своїх віршів він включив у цей збірник переклади п'яти віршів Теофіля Готьє.

У збірник були включені невеликі поеми "Блудний син" і "Відкриття Америки". Поруч з героєм Колумбом у "відкритті" Америки стала не менш значна героїня — ммуза Далеких Мандрівок.

М.Гумільов тягне феномен життя, яке таємниче, складне, суперечливе і зваблива.

Відповідь на питання про зміст людського буття Гумільов знаходить у Теофіля Готьє: уникати "як випадкового, конкретного, так і невизначеного, відверненого"; пізнати "величний ідеал життя в мистецтві і для мистецтва".

У 1912 році. М.Гумільов їздив в Італію, де одержав багато свіжих вражень; вони породили нові вірші, що він публікував у "Російській думці". У 1913 р. Гумільов починає ще одну подорож в Африку, цього разу він був відряджений Академією наук. У результаті цієї подорожі народилися нові вірші.

1914 р., такий трагічний для всієї Європи через розпочаті влітку першу світову війну, був небезхмарний і для Гумільова, і насамперед особисто: намітився його розрив з Ганною Ахматової. Гумільов і в житті, і в літературі завжди тяжів до битв, напруженим ситуаціям, зброї, тому початок війни він зустрів як можливість особисто для себе відрізнитися в справах ратних.

Так, 24 серпня 1914р. Гумільов став добровольцем лейб-гвардії уланського полку і зробив усе, щоб негайно потрапити в діючу армію.

Одночасно з Георгієвським хрестом IV ступеня (24 грудня 1914г) за сміливі дії в розвідці Гумільов одержав і звання ефрейтора.

За відмінність у боях Гумільов 15 січня 1915р. був зроблений в унтер-офіцери, а 25 грудня того ж року його нагороджують другим Георгіївським хрестом уже III ступеня.

У 1916р. вийшла його книга віршів "Сагайдак". У неї були включені вірші, написані уже в роки війни. У Сагайдаці безліч яскравих варіантів теми душі і тіла: "усе перейде душа, горда своєю долею..."; "Усе в собі вміщає людина, що любить світ".

У 1918р. відбувся остаточний розрив з Ганною Ахматової. Вони офіційно оформили свій розвід.

Як і заведено молодій людині, на наступний рік він закохався і женився на Ганні Миколаївні Енгельгардт, дочці літератора.

У 1920 р. у молодого подружжя народилася дочка Олена.

Незабаром після повернення Гумільов перевидає збірники своїх віршів "Романтичні квіти" і "Перлів", переглянувши, поправивши і доповнивши їх. У тім 1918 же року виходить його новий збірник "Багаття", у котрий увійшли вірші, написані в 1916-1917 р.

Останній збірник віршів, що вийшов у 1921 р. Гумільов назвав "Вогняний стовп". У цей збірник увійшли вірші, написані після повернення на батьківщину, у період самих напружених революційних змін у Росії. Тут вірші зовсім вже іншого Гумільова. Він відходить від ним же придуманого акмеїзма. До лірики "вогняного стовпа" Гумільов прийшов не зразу. Значною віхою після "Сагайдака" стали твори його паризького і лондонського альбомів, опубліковані в "Багатті". Вже тут переважають роздуми автора про власне світовідчування. Вірші породжені вічними проблемами — сенс життя і щастя, протиріччя душі і тіла, ідеали і дійсність. Читання "Вогненного стовпа" будить почуття сходження на різні висоти. "Вогненний стовп", проте, дарує і світлі, прекрасні почуття, преклоніння перед красою, любов'ю, поезією. "Вогняний стовп" Гумільов встиг тільки зібрати і приготувати до друку, а вийшла книга вже після смерті Гумільова тиражем у 1000 екз.

Гумільов був арештований 3-го серпня 1921 року за обвинуваченням в участі в змові контрреволюційної Петроградської бойової організації, очолюваної В.Н. Таганцевим.

Рішення суду — розстріл.

Те, що встиг написати Гумільов, залишилося в пам'яті багатьох тих, які люблять вітчизняну поезію. Більше століття прожив у нашій літературі чудовий оригінальний поет Микола Гумільов. Він прожив цей час по-своєму і як поет, і як людина. І столітній рубіж, що відзначали в 1986 р., не є, звичайно, тією гранню, за якою завершиться письменницька доля Гумільова.

Література

1) Г. Месняев "Возрождение" 1981-82 гг. "В панцире железном".

2) "Гумільов Николай Степанович. Стихотворения и поэмы".

В.К.Лукницкая.

3) "Русская литература XX века". Л.А.Смирнова, А.М.Турков, А.М.Марченко и др.

4) Советский Энциклопедический Словарь.

5) "Таганцевское дело". В.Хижняк. ("Вечерняя Москва").